

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ЇЇ НАВЧАННЯ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою факультету
управління, адміністрування та
інформаційної діяльності

Протокол № 9 від 21.03.2023 р.

Голова Мізюк В.А.
(прізвище, ініціали)

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Історія з методикою викладання та європейські студії
(назва атестаційного екзамену)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 032 Історія та археологія
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))

освітня програма Історія та археологія: історія. Європейські студії
(назва освітньої програми)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

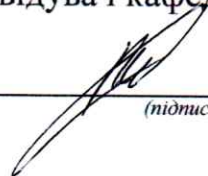

_____ В.В. Дроздов
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою історії та методики її
навчання

протокол № 7 від 23.02.2023

Завідувач кафедри

_____ І.Є. Татарінов
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету
управління. Адміністрування та інформаційної діяльності

_____ Л.В. Драгієва
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Церковна В. Г., канд. іст. н., доцент кафедри
історії та методики її навчання

Рецензенти програми:

Циганенко Л.Ф., д. іст. н., професор кафедри
історії та методики її навчання

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамену є встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми.

Завданнями атестаційного екзамену є визначення рівня здобутих концептуальних наукових та практичних знань, критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері своєї професійної діяльності або навчання; практичних умінь та навичок з метою розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.

2. ЕТАПИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ

2.1. *Етапи проведення: один етап проведення*

2.2. *Форма проведення: усна*

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

3.1. *Структура екзаменаційного завдання*

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Завдання №1 Теоретичне питання	ФК 1. Здатність володіти знаннями, орієнтуватися в методології вивчення світової та вітчизняної історії від давніх цивілізацій до сучасності. ФК 2. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності. ФК 3. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. ФК 4. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. ФК 5. Здатність опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання	ПРН 1. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, категоріальний апарат з історії та археології. ПРН 2. Запам'ятовувати та відтворювати найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу і людства загалом. ПРН 3. Знати та відтворювати наукову хронологію, періодизацію і характеристики основних етапів вітчизняної та всесвітньої історії. ПРН 5. Визначати основні тенденції історичного розвитку в конкретні історичні періоди. ПРН 6. Демонструвати знання етапів та особливостей європейської

	<p>інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси.</p> <p>ФК 6. Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів.</p>	<p>інтеграції, її впливу на політичний та соціокультурний розвиток європейських країн, розуміти значення євроінтеграційних процесів для сучасного розвитку української держави та суспільства.</p> <p>ПРН 7. Розуміти відмінності в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах.</p> <p>ПРН 8. Аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.</p> <p>ПРН 9. З'ясувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них.</p> <p>ПРН 13. Визначати взаємозалежності глобалізаційних процесів і міжнаціональних та міжетнічних відносин.</p> <p>ПРН 14. Досліджувати життя та діяльність конкретних людей у контексті їхньої історичної доби.</p> <p>ПРН 17. Пояснювати значення культурного спадку для розвитку людства в цілому та окремих спільнот.</p> <p>ПРН 18. Робити висновки про результати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи.</p> <p>ПРН 19. Порівнювати здобутки наукових шкіл при вирішенні актуальних проблем історії та археології.</p> <p>ПРН 20. Пояснювати</p>
--	---	---

		<p>важливість демократичних цінностей, вироблених у процесі історичного розвитку.</p> <p>ПРН 22. Використовувати знання спеціальних історичних дисциплін, археології, культурної антропології та етнології для ґрунтового вивчення розвитку цивілізації від її зародження до сучасного стану.</p> <p>ПРН 23. Демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі.</p>
<p>Завдання №2 Практичне завдання з презентацією</p>	<p>ФК 11. Вміння коментувати, анутовати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію.</p> <p>ФК 15. Здатність володіти знаннями з історії європейської інтеграції та Європейського Союзу як етапу сучасної європейської історії в порівняльній перспективі.</p> <p>ФК 16. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між сучасною ситуацією в європейському співтоваристві та процесами минулого.</p>	<p>ПРН 6. Демонструвати знання етапів та особливостей європейської інтеграції, її впливу на політичний та соціокультурний розвиток європейських країн, розуміти значення євроінтеграційних процесів для сучасного розвитку української держави та суспільства.</p> <p>ПРН 8. Аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.</p> <p>ПРН 9. З'ясовувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них.</p> <p>ПРН 10. Знаходити необхідний фактичний матеріал для конкретного історичного дослідження.</p> <p>ПРН 11. Обґрунтовувати вибір методики опрацювання речових джерел і текстів.</p>

		<p>ПРН 12. Організувати практичне вирішення проблем історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.</p> <p>ПРН 13. Визначати взаємозалежності глобалізаційних процесів і міжнаціональних та міжетнічних відносин.</p>
<p>Завдання №3 Практичне завдання. Аналіз історичного джерела</p>	<p>ФК 5. Здатність опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси.</p> <p>ФК 6. Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів.</p> <p>ФК 7. Здатність використовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання історичних і археологічних джерел, зокрема, інструментарій спеціальних історичних дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або</p>	<p>ПРН 11. Обґрунтовувати вибір методики опрацювання речових джерел і текстів.</p> <p>ПРН 12. Організувати практичне вирішення проблем історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.</p> <p>ПРН 17. Пояснювати значення культурного спадку для розвитку людства в цілому та окремих спільнот.</p> <p>ПРН 18. Робити висновки про результати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи.</p>

	пов'язаних із ними даних. ФК 8. Фахові знання та професійні навички роботи з виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і нематеріальної культурної спадщини.	
Завдання №4 Методичне завдання	ФК 12. Знання і володіння на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у закладах освіти різних типів. ФК 4. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією.	ПРН 21. Здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості, володіти сучасними методами викладання історії в умовах формування нової парадигми середньої та вищої школи. ПРН 23. Демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі. ПРН 28. Демонструвати самостійність і відповідальність при виконанні функціональних обов'язків.

3.2. Зміст екзаменаційних завдань

Завдання № 1

Теоретичне питання, яке є складовою частиною однієї з макротем із дисциплін «Історія західної цивілізації», «Новітня історія країн Західної Європи», «Історія країн Центрально-Східної Європи», «Історія європейської культури» винесених на підсумкову атестацію.

Макротема 1: Господарство та соціальні процеси у країнах Західної Європи в умовах постіндустріального суспільства.

Криза 1973 – 1975 рр. Структурні реформи 1980-х рр. «Рейганоміка» та «тетчеризм». «Друга хвиля» НТР. Поглиблення економічної інтеграції. Глобалізація економіки. Тенденції економічного розвитку наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Кредитно-фінансова криза 2008 – 2009 рр. Зміни в соціальній сфері

Макротема 2: Суспільно-політичні зрушення у країнах Західної Європи в останній третині ХХ – на початку ХХІ ст.

Відродження неоконсервативної ідеології. Соціалісти і державна влада. Комуністичний рух. Новий лібералізм. Праворадикалізм. Проблеми екології і «зелені».

Макротема 3: Європейська культура доби Відродження.

Періодизація культури доби Відродження. Проторенесанс. Данте, Петрарка. Художня культура раннього італійського Відродження. Джотто ді Бондоне, Мазаччо, Донателло, Ф. Брунелескі. Високе Відродження в Італії. Концепція титанізму. Сандро Ботічеллі, Рафаель Санті, Мікеланджело Буонарроті, Леонардо да Вінчі. Пізнє Відродження в Італії. Маньєризм. Тінторетто. Мистецтво Північного Відродження: Нідерланди, Німеччина. Ян та Губерт ван Ейкі, Пітер Брейгель, Ієронімус Босх, Альбрехт Дюрер. Мистецтво Північного Відродження: Франція, Англія, Іспанія. Жан Фуке, Вільям Шекспір, Сервантес.

Макротема 4: Європейська культура кінця XIX – XX ст.

Модернізм як специфічний культурний феномен XX ст. Еволюція модернізму. Модерна європейська архітектура. Антоніо Гауді. Основні естетичні принципи модернізму в мистецтві. Особливості кубізму. Творчість П. Пікассо. Футуризм, абстракціонізм – відносно самостійні напрями та течії модерну. В. Кандинський. К. Малевич. Постмодернізм як парадигма європейської культури 70-90-х рр. XX ст. Характерні риси постмодернізму. Фундаментальні основи нової картини світу. Сучасна фізична картина світу. А. Ейнштейн. Творчість художників «нового традиціоналізму» у Франції. П. Сіньяк, М. Шагал, А. Бурдель, А. Майоль. Група «Дада». Перехід дадаїзму на позиції сюрреалізму (роботи А. Масона, І. Тангі, С. Далі). Антивоєнна тема в європейському малярстві. «Мінотавромахія» та «Герніка». Поп-арт: людина-споживач та суспільство масового споживання. Концептуальне мистецтво. Література абсурду. Е. Йонеско. А. Камю. К. Воннегут. Французький кінематограф «нової хвилі». К. Шаброль, Ф. Трюффо, Ж.-Л. Годар, К. Лелуш.

Макротема 5: Політичний розвиток країн Центрально-Східної Європи у Новітній час.

Утворення Польщі, парламентська демократія та режим санації. Чехословаччина та Угорщина у міжвоєнний період. Румунія після Першої світової війни. Політичний розвиток Болгарії між двома світовими війнами. Королівство Югославія. Соціалізм у Польщі (1945 - 1990 рр.). Комуністичні режими у Чехословаччині та Угорщині. Югославія та Албанія (1945-1990 рр.). Румунія, Болгарія та Греція у 1945-1990 рр.

Макротема 6: Державотворчі процеси в Центрально-Східній Європі в епоху Середньовіччя.

Великоморавська держава. Перше та Друге Болгарське Царство. Міста-держави Далмації. Утворення і розвиток Сербської держави. Польська та литовська держави у X-XV ст. Чехія в XIII-XV ст. Утворення та розвиток Угорського королівства.

Макротема 7: Особливості суспільної системи та організації влади у Західній Європі в Середні віки.

Франкська держава та її роль у становленні ленно-васальної системи. Основні риси феодального ладу Західної Європи (становище селян, сеньоріально-васальні відносини). Роль церкви у житті середньовічної держави. Міста та їх значення для розвитку середньовічної економіки

Особливості державної системи у середньовічних Франції, Англії, Німеччині та Італії.

Макротема 8: Революційні та державотворчі процеси в країнах Західної Європи у Новий час.

Революції та Громадянські війни в Англії у XVII ст. Велика Французька революція та її вплив на соціальний та політичний розвиток країн західноєвропейських країн. «Весна народів»: революції 1848 – 1849 рр. у країнах Європи. Об'єднання Німеччини. Рісоджимето та утворення об'єднаної Італії.

Завдання № 2

Практичне завдання: Шлях до ЄС країн Центрально-Східної Європи (країна обирається студентом із запропонованого переліку) з презентацією, яке має на меті визначення рівня здобутих концептуальних наукових та практичних знань зі спеціалізації «Історія. Європейські студії».

Завдання №3.

Практичне завдання. Аналіз історичного джерела.

Студенти аналізують одне з історичних джерел з підручника «Джерела історії Південної Бессарабії (з давніх часів до кінця XIX ст.) / Упорядники: О. М. Лебеденко, Л. Ф. Циганенко та інші; відп. упорядник Н. О. Гончарова. Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 2013. 191 с.»

Завдання №4. Методичне завдання

- Розробити план-конспект лекції
- Скласти план-конспект практичного заняття
- Скласти план-конспект позааудиторного заходу
- Презентація до методичного завдання

У завданні визначається вид навчального заняття (лекція, практичне заняття, позааудиторний захід із фаху), який має презентувати студент. Змістовно презентація пов'язана з макротемою, яку обрав студент.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

4.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка виставляється за традиційною шкалою та 100-бальною.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	екзамен
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно

1-50	незадовільно
------	--------------

Підсумкова оцінка визначається як середньоарифметичне усіх оцінок (середньозважений бал) студента, які він отримав за кожне з завдань екзаменаційного білета. Цей бал переводиться за 100-бальною шкалою.

Таблиця переведення середньозваженого балу у 100-бальну

100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

4.2. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

Перше теоретичне питання (мікротема) оцінюється за наступними критеріями:

5 відмінно	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання, використовуючи при цьому наукову літературу, самостійно відібрану, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 добре	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичного питання, використовуючи при цьому наукову літературу, самостійно підібрану, послуговується науковою термінологією, однак окремі питання висвітлені поверхово, без достатньої аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 задовільно	Студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, використовуючи при цьому наукову літературу, самостійно підібрану, однак питання висвітлені поверхово, без глибокого, всебічного аналізу, допускаються істотні неточності та помилки.

2 незадовільно	Здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань з обраної теми, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки.
---------------------------------	---

У другому завданні студент має продемонструвати концептуальні наукові та практичні знання зі спеціалізації «Історія. Європейські студії» на прикладі шляху до ЄС однієї із країн Центрально-Східної Європи, обраної напередодні, з презентацією. Основними критеріями оцінювання презентації є:

5 відмінно	Студент у повному обсязі опанував програмовий матеріал і може його подати в стислому концентрованому вигляді за допомогою мультимедійних засобів. У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених завдань. Під час аналізу-інтерпретації студент робить самостійні висновки, висловлює власне ставлення до проблеми, демонструє творчий підхід, самостійність та оригінальність, красномовство.
4 добре	Здобувач загалом засвоїв навчальний матеріал і може його подати за допомогою мультимедійних засобів. У презентації відображено розуміння та усвідомлення матеріалу. Під час аналізу-інтерпретації студент робить самостійні висновки, висловлює власне ставлення до проблеми, демонструє творчий підхід та самостійність.
3 задовільно	Студент поверхово засвоїв навчальний матеріал. Презентація структурована, однак послідовність деяких слайдів нелогічна. Студент допустив кілька синтаксичних та граматичних помилок.
2 незадовільно	Студент має загальне уявлення про презентацію навчального матеріалу. Зміст презентації не відповідає темі. Здобувач вищої освіти допускає фактичні помилки або нерозуміння теми.

У третьому завданні студент має проаналізувати історичне джерело в межах опрацьованої макротемати, застосувавши схему (алгоритм) аналізу джерела. При визначенні оцінки враховуються такі критерії:

5 відмінно	Студент дає повний і розгорнутий аналіз історичного джерела. Його відповіді свідчать про розуміння змісту на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.
4 добре	Здобувач демонструє розуміння історичного джерела на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення студента логічно розмірковувати при відповіді на запитання за змістом джерела.
3 задовільно	Студент поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту історичного джерела. У відповідях на запитання за змістом джерела допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру.
2 незадовільно	Здобувач не усвідомлює змісту історичного джерела, тому його відповіді не мають безпосереднього відношення до аналізу. Наявна повна відсутність уміння міркувати. Відповіді на запитання за змістом джерела носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування.

Четверте завдання потребує від студента підтвердження рівня сформованості методичних умінь і навичок, котрий визначається за даними критеріями:

<p style="text-align: center;">5 відмінно</p>	<p>Студент у повному обсязі опанував програмовий матеріал; має глибокі й міцні знання з методики викладання історії, здатний презентувати власну інтерпретацію заняття/заходу. Студент упевнено оперує набутими знаннями і застосовує їх для розв'язання практичного завдання; характеризує застосовувані методи і прийоми; аргументує використання наочності на занятті/заході; може визначити проблему діагностики і оцінки рівня компетенцій студентів. Здобувач вільно висловлює власні судження, переконливо їх доводить, демонструє самостійну, впевнену, творчу діяльність.</p>
<p style="text-align: center;">4 добре</p>	<p>Студент загалом послідовно і логічно, самостійно презентує заняття/захід, виявляє розуміння його сутності. Дає загальну характеристику заняттю/заходу, виокремлює способи перевірки компетенцій студентів; встановлює послідовність і тривалість всіх етапів заняття/заходу. Студент вільно узагальнює окремі методичні компоненти і формулює нескладні висновки, може дати порівняльну характеристику видів роботи студентів на занятті; зробити аналіз задіяних інтерактивних методів викладання історії.</p>
<p style="text-align: center;">3 задовільно</p>	<p>Здобувач може репродуктивно відтворити хід заняття/заходу, назвати одну-дві форми організації освітнього процесу. Студент може відтворити основний зміст навчальної теми за структурою заняття; відповідаючи на запитання екзаменатора, визначити окремі структурні компоненти заняття та один з його етапів за заданою темою. Студент загалом самостійно може дати стисло характеристику сучасній класифікації занять, встановити послідовність їх структурних компонентів; стисло охарактеризувати нестандартні типи занять з історії.</p>
<p style="text-align: center;">2 незадовільно</p>	<p>Здобувач має загальне уявлення про методику викладання історії; може назвати кілька типів занять з історії. Студент може кількома простими реченнями розповісти про план заняття/заходу, описати підготовку викладача до його проведення, визначити послідовність етапів заняття/заходу (на рівні «пізніше-раніше»). Студент неспроможний відповісти на додаткові запитання.</p>

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Мультимедійне обладнання: проектор, інтерактивна дошка.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Балух В.О., Коцур В. П. Ранньомодерна Європа: підручник. Чернівці. 2016.
2. Баханов К.О. Організація особистісно орієнтованого навчання. Порадник молодого вчителя історії. Харків: Видавнича група «Основа». 2008.
3. Інноваційні педагогічні технології: посібник / Авт. кол.: О.І. Огієнко, Т.Г. Калюжна, Ю.С. Красильник, Л.О. Мільто, Ю.Л. Радченко, К.В. Годлевська, Ю.М. Кобюк; за ред. О.І. Огієнко. Київ. 2015.
4. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навчальний посібник. Київ: Вища школа. 2002. URL: http://history.org.ua/LiberUA/e_dzherela_istorichna_nauka/e_dzherela_istorichna_nauka.pdf

5. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок XIX ст.): навчальний посібник / З.А. Баран, С.П. Качараба, Р.Б. Сіромський, Б.П. Чума; за ред. З.А. Баран. Київ. 2015.
6. Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу (XIX – початок XX століть): навчальний посібник / З.А. Баран, С.П. Качараба, Р.Б. Сіромський, Б.П. Чума; за ред. З.А. Баран. Київ. 2020.
7. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних та гуманітарних факультетів університетів / за редакцією Л. Зашкільняка. Львів. 2001.
8. Каплінський В. В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення: Навчальний посібник для майбутніх вчителів. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД». 2015. URL: <http://library.vspu.net/bitstream/handle/123456789/293/Kaplinsky%20-%20100%20skladnuh%20sutyatsi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
9. Качараба С., Сіромський Р. Історія Західної Європи та Америки др. пол. XX – поч. XXI ст. Практикум для студентів гуманітарних факультетів. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка. 2015. URL: https://www.academia.edu/42460438/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC_%D0%B7_%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97_%D0%97%D0%B0%D1%85%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B8_%D1%82%D0%B0_%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B8_%D0%B4%D1%80_%D0%BF%D0%BE%D0%BB_%D0%A5%D0%A5_%D0%BF%D0%BE%D1%87_%D0%A5%D0%A5%D0%86_%D1%81%D1%82_%D0%A1%D1%82%D0%B5%D0%BF%D0%B0%D0%BD_%D0%9A%D0%B0%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%B0_%D0%A0%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%BD_%D0%A1%D1%96%D1%80%D0%BE%D0%BC%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_
10. Кріль М.М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кінець XX – початок XXI ст.): навчальний посібник. Київ. 2008.
11. Кузьмін О. С. Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки: навчальний посібник для студентів історичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка. 2011.
12. Курилів В. Методика викладання історії. Курс підвищення кваліфікації вчителів: Навчальний посібник. Харків-Торонто., 2008.
13. Левітас Ф.Л., Салата О.О. Методика викладання історії. Посібник учителя. Харків. 2006.
14. Мілева Л. Аналіз педагогічних ситуацій і розв'язання педагогічних задач. URL: <http://divovo.in.ua/analiz-pedagogichnih-situacij-i-rozvyazannya-pedagogichnih-zad.html>
15. Мільто Л.О. Педагогічні умови ефективного розв'язання комунікативних задач. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова*. 2007. Вип. 7 (17).
16. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–70-ті роки): Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. К.: Либідь, 2003. 560 с.
17. Міжнародні відносини та зовнішня політика: 1980–2000 роки: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Либідь. 2001. 621 с.
18. Мустафін О.Р. Справжня історія Раннього Нового часу. Харків: Фоліо. 2014. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Mustafin_Oleksii/Spravzhnia_istoriia_rannoho_Novoho_chasu.pdf
19. Моціяка П. П. Нова історія країн Європи і Америки. Ч. 1. XVII-XVIII ст.: Курс лекцій. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя. 2005. 221 с.
20. Нова історія країн Європи та США. 1870-1918 роки: підручник / Б.М. Гончар, Н.Д. Городня. Київ. 2008.
21. Нова історія країн Західної Європи й Північної Америки. XVII – 60-ті роки XIX століття: підручник / За ред. Б.М. Гончара. Київ. 2013.
22. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 р. – початок XXI ст.): навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. М.М. Швагуляка. Львів: Тріада плюс. 2011. URL: <https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/Contemporary-history.pdf>

- 23.Павлюк В.В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.). ЛА «Піраміда». 2010. URL: https://lib.ua.edu.ua/files/funds/works_oa/history/%D0%9F%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%8E%D0%BA%20%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8F%20%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%20%D0%97%D0%B0%D1%85%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D0%9F%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B8.pdf
- 24.Пометун О.І., Гупан Н.М., Власов В.С. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в основній школі: методичний посібник. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРИНТ». 2018.
- 25.Пометун О., Фрейман Г. Методика навчання історії в школі: Навчальний посібник. Київ: Генеза. 2006.
- 26.Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кінець XVIII – поч. XXI ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог. 2010. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf?
- 27.Словник термінів і понять сучасної освіти / уклад.: Л.М. Михайлова, О.В. Пагава, О.В. Проніна. За заг. ред. Л.М. Михайлової. Северодонецьк. 2020.
- 28.Україна в контексті історичного розвитку Європи: підручник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей / С.Ю. Боева, В.Ю. Бузань, А.А. Кізлова та ін.; за ред. С.О. Костилюєвої. Київ: Арт Економі. 2021. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/41918>
- 29.Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник / Дещинський Л.Є., Денисов Я.Я., Скалецький М.П. та ін. Львів: Бескид Біт, 2005. 304с.
- 30.Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підручник. К.: Видавництво «Україна». 2002. 331 с.
31. Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури. К.: Кондор. 2006. 258 с.
- 32.Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. Харків. 2017.
- 33.Яровий В.І. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн ХХ століття: підручник. Київ: Генеза. 2005. URL: https://chtvyvo.org.ua/authors/Yarovyi_Valerii/Novitnia_istoriia_Tsentralnoievropeiskykh_ta_Balkanskykh_krain_KhKh_stolittia/